

Tadeusz Wrona

Porozumienie miast i gmin - ośrodków kultu religijnego w Polsce

Jest mi niezmiernie miło uczestniczyć w dzisiejszej sesji, którą chciałbym traktować jako kontynuację ubiegłorocznego seminarium w Częstochowie oraz całego cyklu spotkań przedstawicieli ośrodków kultu religijnego. Pragnę przybliżyć Państwu ideę, towarzyszącą nam od pewnego czasu: ideę utworzenia porozumienia miast i gmin - ośrodków kultu religijnego w Polsce.

Pozwolicie Państwo, iż przytoczę w tym miejscu parę danych, zaczerpniętych z publikacji obecnego tu Pana Prof. Antoniego Jackowskiego.

W Polsce rejestruje się obecnie około 500 sanktuariów pielgrzymkowych. W przeważającej części są to sanktuaria maryjne. Niemal wszystkie obiekty kultu, znajdujące się na terenie mniejszych czy większych gmin, są własnością Kościoła rzymskokatolickiego. Wiele tych ośrodków ma charakter ponadlokalny; badania wykazują, że znaczenie wielu z nich w ostatnich latach rośnie. Są one celem niezliczonych rzesz pielgrzymów z kraju, a często i ze świata. Coraz częściej leżą one także w kręgu zainteresowania turystyki pielgrzymkowej - bardzo specyficznego rodzaju podróży w celach religijnych.

Z pewnością jednym z nadrzędnych celów samorządów miast i gmin, związanych z bezpośrednią bliskością sanktuariów religijnych, jest tworzenie optymalnych warunków, sprzyjających obsłudze masowego i indywidualnego ruchu turystyczno-pielgrzymkowego. Otóż wyraźnego ożywienia w tej dziedzinie upatruję m.in. w realizacji porozumienia, przygotowywanego właśnie z myślą o takich specyficznych ośrodkach. Porozumienie to może spełniać bardzo istotną funkcję poznawczą i integracyjną. Z założenia powinno inspirować do podejmowania coraz bardziej skutecznych, bo wspólnych, działań w zakresie promocji, informacji, szeroko pojętej dostępności komunikacyjnej. Jednocześnie istotną rolą takiego związku (na początku być może o charakterze nieformalnym) jest prezentowanie wspólnego poglądu na sprawy związane z szeroko pojętą, prawidłową percepcją i obsługą ruchu turystyczno-pielgrzymkowego. Ciąło takie, funkcjonujące ponad podziałami administracyjnymi, ma znacznie szersze możliwości reprezentowania stanowisk zainteresowanych gmin niż pojedyncze ośrodki.

W Polsce istnieje i działa szereg związków, porozumień, unii i federacji międzygminnych. Wszystkie mają charakter dobrowolny, powstały w wyniku określonej, uświadomionej potrzeby. Potrzeby wyływającej zarówno z istniejących warunków, jak i świadomości mieszkańców i władz, że wspólnie skuteczniej i efektywniej realizuje się wytyczone cele.

Istniejące związki mają głównie charakter „branżowy”, realizują bieżące lub perspektywiczne cele gospodarcze. Łączą po kilka, kilkadziesiąt gmin różnej wielkości, leżących w bezpośrednim sąsiedztwie lub rozrzuconych na terenie całego kraju, niemniej jednak dają wszystkim uczestnikom równe szanse czerpania korzyści ze wspólnego działania.

Istnieją również związki gmin, których celem działania jest nie tylko rozwój gospodarczy, lecz o wiele szerzej pojęta działalność. Przykładem niech będzie Unia Miasteczek Polskich czy też Związek Gmin Kurpiowskich „Puszcza Zielona”, z dużym powodzeniem realizując szeroko zakrojony program turystyczny.

Uważam, wzięwszy pod uwagę dotychczasowe doświadczenia Częstochowy, zwanej nie bez powodu przecież Duchową Stolicą Polski, iż nadszedł czas, aby połączyć nasze wysiłki we wspólnym działaniu.

Z apelem o przystąpienie do porozumienia występujemy do różnych ośrodków państwowych - dużych, ale i tych całkiem niewielkich, mających jednak ogromne znaczenie dla odwiedzających je pielgrzymów i turystów.

Nie możemy zapominać, że ruch turystyczno-pielgrzymkowy ma często bezpośredni wpływ na przekształcenia struktury społeczno-ekonomicznej poszczególnych miejscowości, np. poprzez rozwój odpowiedniej bazy noclegowej, sieci usług, gastronomii. W związku z tym taka współpraca międzygminna jest potrzebna także ze względów ekonomicznych - jeden duży projekt kosztuje mniej niż pojedyncze przedsięwzięcia, obejmujące tę samą przestrzeń.

Jako podstawowe cele porozumienia proponuję wyznaczyć:

- wspólne wypracowanie kierunków rozwoju ruchu turystyczno-pielgrzymkowego, odpowiadających warunkom współczesności,
- wymianę doświadczeń z zakresu recepcji ruchu turystyczno-pielgrzymkowego,
- umocnienie lokalnej i ponadlokalnej polityki propielgrzymkowej i proturystycznej,
- stworzenie warunków do rozwoju rzetelnej informacji oraz szerokiej promocji zainteresowanych ośrodków,
- prezentowanie wspólnego stanowiska administracji państwowej i władzom Rzeczypospolitej.

Członkowie - sygnatariusze porozumienia, i nie tylko oni, będą mogli skorzystać wzajemnie ze swych doświadczeń, wiedzy na temat możliwości i kierunków różnorodnych działań, mających na celu spełnienie oczekiwań przybywających na ich teren turystów i pielgrzymów.

W ramach wspólnej działalności proponuję:

- organizację wspólnych seminariów, sesji naukowych itp. na temat ruchu turystyczno-pielgrzymkowego, jego historii, tradycji,

- wydanie wspólnego informatora, traktującego o historii, współczesności oraz podstawowych problemach ośrodków - uczestników porozumienia,
- prezentację wspólnej ekspozycji na targach turystycznych w Polsce (lub za granicą).

Nadzór nad realizacją powyższych zadań prowadzony byłby przez specjalnie powołany zespół osób, wydelegowanych przez poszczególne ośrodki.

Jak już wspomniałem, poczynimy starania, aby informacja na temat przygotowywanego porozumienia dotarła do jak najszerszego kręgu osób. W tym miejscu proszę również wszystkich tu zgromadzonych o przekazanie naszej idei innym.

Jeszcze raz dziękuję za zaproszenie do udziału w dzisiejszej sesji, mam nadzieję, że częściej będziemy mogli spotykać się w tak miłych okolicznościach.

A Pact Between the Local Authorities of Places with Important Religious Centres in Poland

(SUMMARY)

The author, who is Mayor of Częstochowa, presented his idea to set up a pact between the local authorities of all the places in Poland where there are important religious centres. Studies by Professor Jackowski show that there are about 500 such places in the country with a supra-local significance. One of the major objectives of these local authorities is to provide the best possible conditions of service for the needs of mass and individual religious tourism. The creation of a pact envisaged to assist in these specific requirements will undoubtedly stimulate progress in this field. The pact should fulfil an integrative role, encouraging the member authorities to participate in joint enterprises for promotion, information, and provision of transportation and access. At the same time the association should pursue a common policy regarding the presentation and dissemination of opinion on questions concerning the reception and provision of services for pilgrims and religious tourists. The historic experience of Czêstochowa in this field, which has certainly merited its reputation as Poland's spiritual capital, confirms the immediate need for such a joint undertaking. According to the author the basic objectives of the pact should be:

- the compilation of a joint plan for the development trends to be pursued in religious tourism adapted to contemporary needs,
- the exchange of experience in the field of services for tourists and pilgrims at a pilgrimage centre,
- the establishment of conditions favouring the widescale dissemination of information and promotion of the religious centres, and
- the maintenance of a united policy with respect to the national government and administrative authorities.

The mutual activities envisaged include:

- the organisation of joint academic seminars and conferences,
- the publication of a joint information handbook on the Polish religious centres, and
- the presentation of joint expositions at tourist fairs in Poland and abroad.